

Motion till riksdagen 2006/07:Fi204

av **Claes-Göran Brandin och Kenneth G Forslund**
(s)

Skatt på tobak

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om orättvis fördelning av höjd skatt på tobak.

Motivering

Med angivande av folkhälsoskäl föreslår regeringen höjd skatt på tobak. Enligt förslaget höjs skatten på cigaretter med 38,5 procent, på rökto­bak med 26,6 procent, på snus, tuggtobak, cigarrer och cigariller med 100 procent.

Vi ifrågasätter inte att tobaksskatten höjs, eftersom den varit oförändrad i många år. Däremot ifrågasätter vi den föreslagna fördelningen. Det är orimligt och ologiskt att med angivande av folkhälsoskäl föreslå en dubblering av skatten på den minst skadliga tobaksprodukten, det vill säga snus, och samtidigt föreslå en obetydlig höjning på de mest skadliga kategorierna, det vill säga cigaretter och rökto­bak.

Tobaksrökningen är den största enskilda riskfaktorn till sjukdom och för­tida död. Det gäller såväl nationellt som i den övriga delen av den industria­liserade världen. WHO beräknar att rökning är orsak till mer än fem miljoner för tidiga dödsfall per år globalt, varav ungefär två miljoner i den industria­liserade delen av världen. År 2025 beräknas dödligheten ha ökat till tio miljo­ner dödsfall per år. I Sverige dör cirka 7 000 människor per år i sviterna av tobaksrökning.

Rökningens kostnader för det svenska samhället är enorma och har av Lunds universitet beräknats till minst 26 miljarder kronor per år i produktionsbortfall och sjukvårdskostnader.

Snusets hälsorisker är omdiskuterade, men bred enighet råder om att snus är väsentligt mindre farligt än rökning. Det brittiska läkarsällskapet Royal College of Physicians har bedömt att risken med att använda nordiskt snus

Fel! Okänt namn på

ligger i intervallet tio till tusen gånger lägre jämfört med rökningens risker. Om snus överhuvudtaget orsakar dödsfall och sjukvårdskostnader är de extremt mycket mindre än de som vållas av rökningen.

Dessutom visar flera undersökningar att snus antagligen är det effektivaste hjälpmedlet för dem som vill sluta röka, till och med effektivare än så kallade nikotinläkemedel som tuggummi och plåster. Det framgår senast av en studie som presenterades i den vetenskapliga tidskriften *Tobacco Control* i juni 2006 och som genomförts med stöd från Statens folkhälsoinstitut och läkemedelsföretaget Novartis. Studien har titeln ”Role of snus in initiation and cessation of tobacco smoking in Sweden” och är utförd av rökavvänjningsforskarna Lars Ramström och Jonathan Foulds.

Av studien framgår att bland män slutade 65 procent helt att röka av dem som använde snus som hjälpmedel, mot 51 procent av dem som använde tuggummi och 34 procent av dem som använde plåster. För kvinnor ledde snus till rökslut för 58 procent, tuggummi för 34 procent och plåster för 27 procent av dem som använt respektive produkt.

Även Socialstyrelsen har i sin senaste Folkhälsorapport konstaterat att nettoeffekterna i folkhälsöhänseende av att tobaksanvändande byter rökning mot snus är positiva.

Vår uppfattning är att skatten på snus kan höjas men att höjningen bör vara neutral i förhållande till höjningen av skatten på cigaretter och röktobak för att minimera risken för att tobakskonsumenter på grund av skatteförändringen styrs över från snus till cigaretter. Den intäktsminskning som uppstår för staten bör i stället tas ut på cigaretterna, särskilt då lågpriscigaretterna och röktobaken.

Lågpriscigaretternas andel av den svenska cigarettmarknaden ökar snabbt och utgör i dag cirka 20 procent. Allt talar för att denna utveckling kommer att fortsätta, eftersom de internationella cigarettföretagen i en strid ström fortsätter att lansera nya billiga cigaretter. Genom regeringens förslag till höjning av tobaksskatten kommer prisskillnaden dessutom att öka ytterligare mellan lågpriscigaretter och ”normalpriscigaretter”. Ur folkhälsosynpunkt är det oacceptabelt att lågprissegmentet av cigaretter växer så snabbt, eftersom det i första hand attraherar barn och ungdomar.

För att bryta denna utveckling bör Sverige i likhet med flera andra EU-länder, exempelvis Belgien, Frankrike och Italien, införa ett system med lägsta-priser på cigaretter.

Stockholm den 25 oktober 2006

Claes-Göran Brandin (s)

Kenneth G Forslund (s)